

**Protokół nr 26/2026
z posiedzenia wspólnego stałych komisji
Rady Miejskiej w Toszku,
które odbyło się w dniu 17 września 2026 r.**

Godzina rozpoczęcia posiedzenia: 16⁰⁰

Godzina zakończenia posiedzenia: 17²⁶

Ogólna liczba radnych: 12

Lista obecności stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

PKT 1 PORZĄDKU POSIEDZENIA

Otwarcie posiedzenia i stwierdzenie kworum

Wspólnemu posiedzeniu stałych komisji Rady Miejskiej w Toszku, tj. Komisji Budżetu, Rozwoju, Rolnictwa i Ochrony Środowiska oraz Komisji Oświaty, Kultury, Zdrowia i Spraw Społecznych przewodniczył **Przewodniczący Komisji Budżetu, Rozwoju, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Rady Miejskiej w Toszku – Pan Arkadiusz Dyas** (dalej: „Przewodniczący posiedzenia”).

W posiedzeniu udział brali:

- 1) Burmistrz Toszka – Pan Grzegorz Kupczyk,
- 2) Zastępca Burmistrza Toszka – Pan Piotr Kunce,
- 3) Sekretarz Gminy – Pan Łukasz Oryszczak,
- 4) Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek – Pani Ewa Wolnica,
- 5) Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o.,
- 6) Starszy Inspektor – Pani Sandra Drewniak,
- 7) Inspektor – Pani Justyna Romanowska,
- 8) Inspektor – Pani Aleksandra Bełc-Tomala (protokolant).

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas powitał zebranych i poinformował, że w posiedzeniu komisji uczestniczy 12 Radnych, co oznacza wymagane kworum. Następnie oddał głos **Sekretarzowi Gminy – Panu Łukaszowi Oryszczakowi (Oryszczak)**, który przedstawił się radnym, informując, że od 1 września pełni funkcję Sekretarza Gminy Toszek, na którą został wybrany w wyniku konkursu przeprowadzonego w czerwcu. Poinformował, że posiada ponad 20-letnie doświadczenie w samorządzie, a przed objęciem stanowiska pracował jako ekspert w Biurze Związku Miast Polskich oraz w samorządzie Miasta Gliwice. Wskazał, że obecnie wdraża się w zagadnienia związane z funkcjonowaniem Gminy Toszek i Urzędu Miejskiego. Podkreślił, że do jego istotnych obowiązków należy zapewnienie właściwych warunków współpracy i obsługi Rady Miejskiej. Wyraził zadowolenie z dotychczasowego funkcjonowania Gminy oraz gotowość do współpracy z radnymi, deklarując swoją dyspozycyjność w przypadku pojawienia się kwestii wymagających wyjaśnienia lub usprawnienia współpracy pomiędzy Radą a Urzędem. Na zakończenie wyraził nadzieję na owocną współpracę.

PKT 2 PORZĄDKU POSIEDZENIA

Wprowadzenie ewentualnych zmian do porządku obrad

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas odczytał porządek posiedzenia, po czym zapytał, czy ktoś z Radnych wnosi uwagi do przedstawionego porządku posiedzenia lub wnioski o wprowadzenie zmian. Nikt z Radnych nie wniósł uwag do przedstawionego porządku posiedzenia.

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas wniósł wniosek o dodanie punktu 3a) tj. Prezentacja Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. i przedstawienie oferty

<i>uprawnionych do głosowania</i>	- 12 radnych
<i>„za” głosowało</i>	- 12 radnych
<i>„przeciw” głosowało</i>	- 0 radnych
<i>„wstrzymało się” od głosu</i>	- 0 radnych

Radni jednogłośnie zagłosowali za zmianą w porządku posiedzenia.

PKT 3 PORZĄDKU POSIEDZENIA

Przyjęcie protokołu z poprzedniej komisji

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas poinformował zebranych o zatwierdzeniu protokołu nr 25/2026 z posiedzenia wspólnego stałych komisji Rady Miejskiej w Toszku, które odbyło się dnia 20 sierpnia 2026 r.

PKT 3a PORZĄDKU POSIEDZENIA

Prezentacja Firmy „Wtórpol” i przedstawienie oferty

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas oddał głos **Przedstawicielowi Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o.**, który przywitał zebranych i poinformował, że reprezentuje firmę zajmującą się zbiórką oraz recyklingiem używanych tekstyliów na terenie całej Polski. Wskazał, że firma jest jednym z największych przedsiębiorstw w Europie działających w zakresie recyklingu używanych tekstyliów. Poinformował, że jego obecne zadanie polega na uporządkowaniu i uregulowaniu kwestii związanych z funkcjonowaniem pojemników na odzież, w tym spraw formalnych, dokumentacji, umów oraz nadzoru nad ekipami odpowiedzialnymi za opróżnianie i rozmieszczanie pojemników. Wyjaśnił, że Firma „Wtórpol” Sp. z o.o. przejęła pojemniki wcześniej użytkowane przez Polski Czerwony Krzyż pod koniec ubiegłego roku, a działania w tym zakresie prowadzone są na terenie województw śląskiego, opolskiego i dolnośląskiego. Następnie zaznaczył, że jego obecność na sesji ma na celu przede wszystkim zapoznanie się z problemami dotyczącymi funkcjonowania pojemników na terenie Gminy Toszek oraz podjęcie działań zmierzających do ich rozwiązania. Wskazał, że posiada informacje o występujących problemach, w szczególności dotyczących przepełniania pojemników, i chciałby uzyskać od przedstawicieli gminy szczegółowe informacje dotyczące ich lokalizacji i częstotliwości występowania. Zwrócił uwagę, że przepełnienia występują najczęściej w gminach, w których liczba pojemników jest niewspółmierna do liczby mieszkańców. Podkreślił, że zbyt mała liczba pojemników może prowadzić do ich szybszego przepełniania, a tym samym zwiększać skalę problemu. Na zakończenie zadeklarował gotowość do rozwiązania zgłaszanych problemów i zwrócił się do przedstawicieli gminy o wskazanie miejsc, w których najczęściej występują trudności związane z funkcjonowaniem pojemników.

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas oddał głos Radnym.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej – Pan Radosław Makowczyński powiedział, że głównym problemem jest częste przepełnianie pojemników na odzież, szczególnie na terenie Toszka i Pniowa oraz zalegająca wokół nich odzież. Zaznaczył, że pojemniki są opróżniane zbyt rzadko, a uprzątnięcie terenu wokół nich nie rozwiązuje problemu na dłużej. Zwrócił również uwagę na brak bezpośredniej osoby kontaktowej po stronie firmy, do której można byłoby zgłaszać problemy. Podkreślił, że stan otoczenia pojemników, zwłaszcza przy wjazdach do miasta, był przedmiotem licznych uwag mieszkańców kierowanych do radnych, Burmistrza i Urzędu. Wskazał, że powtarzające się problemy były przyczyną postulatów radnych dotyczących rozwiązania umowy z firmą.

Przewodnicząca Komisji Skarg, Wniosków i Petycji - Pani Małgorzata Pawłowska- Woźniak zapytała, czy firma posiadała harmonogram odbioru tekstyliów z pojemników oraz z jaką częstotliwością były one opróżniane. Wskazała, że mieszkańcy oraz radni nie mieli informacji o terminach odbioru, a przepełnione pojemniki i zalegające wokół nich tekstylia przez dłuższy czas powodowały powstawanie nieestetycznych skupisk odpadów. Zaznaczyła, że konieczność ich doraźnego uprzątnięcia przez służby gminne nie rozwiązywała problemu na dłużej.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. wyjaśnił, że co do zasady każdy pojemnik powinien być opróżniany co najmniej raz w miesiącu. Częstotliwość odbioru jest jednak uzależniona od okresu i stopnia zapełnienia pojemników. W okresie wiosennym, gdy pojemniki szybciej się zapełniają, odbiór może odbywać się co dwa-trzy tygodnie, natomiast w okresie zimowym, przy mniejszej ilości odzieży, interwały mogą być dłuższe. Zaznaczył, że ekipa ma obowiązek pojawić się przy każdym pojemniku co najmniej raz w miesiącu.

Przewodnicząca Komisji Skarg, Wniosków i Petycji - Pani Małgorzata Pawłowska- Woźniak podkreśliła, że w przypadku pojemników na terenie gminy tekstylia przez wiele miesięcy zalegały wokół nich, co spotykało się z niezadowoleniem mieszkańców i negatywnie wpływało na estetykę otoczenia.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. poprosił o możliwość rozwiązania zgłaszanych problemów, wskazując, że mogą występować sytuacje wymagające interwencji, jednak istotne jest zapewnienie właściwego kontaktu umożliwiającego ich bieżące zgłaszanie i usuwanie.

Radny - Pan Wojciech Wyspiański zapytał o stan techniczny pojemników oraz sposób i częstotliwość przeprowadzania ich kontroli i serwisowania.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. wyjaśnił, że stan techniczny każdego pojemnika jest sprawdzany przez pracownika podczas jego opróżniania, co najmniej raz w miesiącu. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podejmowane są odpowiednie działania.

Radna - Pani Gabriela Treter zwróciła uwagę na liczbę pojemników w stosunku do liczby mieszkańców, wskazując na przykład Paczyny. Zaznaczyła również, że problemem jest nie tylko przepełnianie pojemników, ale także pozostawianie wokół nich różnych przedmiotów, w tym odpadów, które nie są tekstyliami.

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas uzupełnił wypowiedź Radnej informując, że na terenie Paczyny znajdują się trzy pojemniki.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. powiedział, że liczba i lokalizacja pojemników zależą również od możliwości udostępnienia odpowiednich terenów. Wskazał, że jeden pojemnik zajmuje około jednego metra kwadratowego i może pomieścić około 200–300 kg tekstyliów.

Następnie wyjaśnił zasady współpracy z gminami, wskazując, że firma odbiera tekstylia, wspierając gminy w realizacji obowiązku ich selektywnego zbierania. Poinformował, że część zebranych tekstyliów nadaje się do ponownego wykorzystania, natomiast pozostałe są zagospodarowywane na koszt firmy. W przypadku dzierżawy terenu pod pojemniki firma uiszcza na rzecz gminy ustaloną opłatę.

W dalszej kolejności zaproponował ustalenie liczby pojemników na poziomie około jednego na 500 mieszkańców i zwrócił się o umożliwienie przetestowania takiego rozwiązania przez okres około trzech do sześciu miesięcy. Poinformował również, że pojemniki zostaną oznakowane numerem telefonu umożliwiającym bezpośrednie zgłaszanie problemów. Zadeklarował, że w przypadku zgłoszenia zalegających tekstyliów wokół pojemnika ekipa będzie zobowiązana do uprzątnięcia terenu w ciągu 48 godzin w dni robocze, a wykonanie interwencji będzie dokumentowane fotografią.

Zaznaczył jednocześnie, że obowiązek firmy obejmuje odbiór tekstyliów, odzieży, obuwia, koców, firan i podobnych materiałów, natomiast nie dotyczy wielkogabarytowych odpadów, takich jak tapczany czy fotele, pozostawianych przy pojemnikach.

Na zakończenie podkreślił, że współpraca w zakresie zbiórki tekstyliów przynosi korzyści obu stronom, ponieważ firma odbiera tekstylia bezpłatnie, a gmina może w ten sposób realizować obowiązki związane z ich selektywnym zbieraniem.

Przewodniczący posiedzenia - Pan Arkadiusz Dyas zapytał o możliwość ustawienia dodatkowych pojemników na terenie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. potwierdził, że firma ustawia pojemniki również na terenie PSZOK-ów. Wskazał, że w takich miejscach może zostać ustawionych kilka pojemników, a ich opróżnianie odbywa się w zależności od stopnia zapelnienia.

Przewodniczący posiedzenia - Pan Arkadiusz Dyas zwrócił się z prośbą o uwzględnienie PSZOK-u jako dodatkowej lokalizacji pojemników.

Radny - Pan Andrzej Wrazidło wskazał, że obecność przedstawiciela firmy i jego ponowne zaangażowanie w sprawę można traktować jako możliwość uporządkowania dotychczasowej sytuacji. Zapytał, czy planowane jest opracowanie nowej mapy lokalizacji pojemników oraz czy możliwe byłoby konsultowanie ich rozmieszczenia z mieszkańcami poszczególnych sołectw.

Wskazał, że w Proboszczowicach pojemnik zlokalizowany w centralnym miejscu miejscowości jest właściwie użytkowany i regularnie opróżniany, natomiast pojemnik w Kotulinie znajduje się w mniej dogodnej lokalizacji, co może wpływać na częstotliwość jego użytkowania.

Zapytał również, czy ustawienie pojemników na terenach prywatnych wymaga zgody gminy.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. wyjaśnił, że w przypadku gruntów prywatnych decyzję o ustawieniu pojemnika podejmuje właściciel nieruchomości, natomiast w przypadku gruntów gminnych lokalizację wskazuje gmina. Podkreślił, że firmie zależy na ustawianiu pojemników w miejscach dogodnych dla mieszkańców, dlatego dostosowuje się do lokalizacji wskazanych przez gminę.

Poinformował jednocześnie, że w przypadku lokalizacji, w których regularnie występują problemy związane z pozostawianiem odpadów komunalnych lub wielkogabarytowych, firma może podjąć decyzję o przeniesieniu pojemnika, ponieważ jego utrzymywanie w takim miejscu jest niezasadne z punktu widzenia firmy.

Radny - Pan Andrzej Wrazidło upewnił się, czy ustalenie lokalizacji pojemników powinno odbywać się we współpracy sołtysów, mieszkańców i gminy.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. potwierdził, że lokalizacje powinny być uzgadniane z gminą oraz sołtysami, przy uwzględnieniu potrzeb mieszkańców. Wskazał, że firma zawiera w tym zakresie stosowne umowy.

Radny - Pan Andrzej Wrazidło zapytał, czy propozycja przedstawiciela firmy zakłada pozostawienie pojemników na terenie Gminy Toszek na określony, próbny okres.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. potwierdził, że zwraca się o umożliwienie dalszej współpracy i jednocześnie zaproponował zwiększenie liczby pojemników. Wyjaśnił, że firma dysponuje odpowiednią liczbą pojemników, natomiast problem stanowi zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc do ich ustawienia. Zwiększenie liczby pojemników w miejscach bardziej zaludnionych miałoby ograniczyć ich przepełnianie.

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas zapytał o aktualną liczbę pojemników należących do firmy na terenie Gminy Toszek.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. wskazał, że obecnie może znajdować się około siedmiu pojemników, zastrzegając, że liczba ta może być nieco większa. Ponownie wskazał, że docelowo zasadne byłoby przyjęcie proporcji około jednego pojemnika na 500 mieszkańców.

Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej - Pani Ewa Kalus zwróciła się z prośbą o przeprowadzenie przeglądu technicznego pojemników znajdujących się obecnie na terenie gminy. Wskazała na przypadki dostawiania się osób do wnętrza pojemników i wyrzucania ich zawartości na zewnątrz, co powoduje powstawanie nieestetycznego bałaganu.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. zadeklarował przeprowadzenie przeglądu oraz wymianę pojemników na sprawne, odnowione i oznakowane pojemniki firmy. Poinformował, że działania te mogą zostać wykonane w ciągu około trzech tygodni do miesiąca.

Następnie podkreślił ponownie, że kluczowe znaczenie ma dostosowanie liczby pojemników do liczby mieszkańców i częstotliwości ich zapewniania.

Radny - Pan Wojciech Wyspiański zwrócił uwagę, że liczba pojemników znajdujących się na terenie gminy może być większa niż wskazana przez przedstawiciela firmy. Wskazał, że na terenie osiedla, wraz z placem targowym, znajduje się kilka pojemników. Zasugerował sprawdzenie, które z nich należą do firmy, gdyż w przypadku pojemników innych podmiotów może nie być zapewniony ich regularny odbiór.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. wyjaśnił, że nie może jednoznacznie potwierdzić podanej wcześniej liczby siedmiu pojemników. Zadeklarował jednak, że po zawarciu umowy i ustaleniu docelowych lokalizacji oraz liczby pojemników firma będzie odpowiedzialna za ich obsługę. Wskazał również, że w przypadku pojemników należących do innych podmiotów, znajdujących się na gruntach gminnych, firma może na zlecenie gminy pomóc w ich usunięciu i uporządkowaniu terenu. Zaznaczył, że nie może samodzielnie usuwać pojemników należących do konkurencyjnych podmiotów.

Radny - Pan Wojciech Wyspiański zapytał, czy firma przejęła i obecnie odpowiada za wszystkie pojemniki oznaczone logo i nazwą Polskiego Czerwonego Krzyża.

Radna - Pani Gabriela Treter upewniła się, że firma nie przejęła pojemników należących do innych podmiotów. Zapytała również, czy po przeprowadzeniu inwentaryzacji pojemników znajdujących się na terenie gminy Burmistrz otrzyma informację o ich liczbie i właścicielach, co pozwoli na podjęcie dalszych działań wobec podmiotów odpowiedzialnych za ich utrzymanie.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. potwierdził, że firma może przeprowadzić inwentaryzację i przekazać gminie stosowne informacje. Zadeklarował również, że w przypadku konieczności usunięcia z gruntów gminnych pojemników należących do innych podmiotów firma może wykonać takie działania nieodpłatnie, na zlecenie gminy.

Radna - Pani Gabriela Treter wskazała, że potrzeba zapewnienia mieszkańcom możliwości oddawania zużytych tekstyliów jest oczywista, natomiast dotychczasowym problemem była przede wszystkim niewłaściwa organizacja odbioru i utrzymania porządku wokół pojemników. W związku z deklaracją zapewnienia bezpośredniego kontaktu i szybszego reagowania na zgłoszenia zaproponowała umożliwienie firmie dalszej współpracy na czas określony, w formie okresu próbnego.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej - Pan Radosław Makowczyński zapytał, czy w przypadku podjęcia takiej decyzji dotychczasowe wypowiedzenia umów zostaną wycofane.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. wyjaśnił, że dla firmy forma umowy ma znaczenie drugorzędne, a najważniejsze jest uzgodnienie dalszej współpracy, pozostawienie pojemników na terenie gminy oraz dostosowanie ich liczby do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

Radna - Pani Gabriela Treter zapytała, czy w przypadku kontynuowania współpracy pojemniki będą opróżniane co najmniej raz w miesiącu.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. potwierdził, że każdy pojemnik będzie objęty regularną obsługą, zgodnie z wcześniej przedstawionymi zasadami.

Radna - Pani Gabriela Treter zapytała również, czy po ustaleniu lokalizacji pojemników możliwe będzie przekazanie radnym mapy z ich rozmieszczeniem, a następnie udostępnienie jej mieszkańcom.

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. potwierdził, że lokalizacje pojemników będą ustalane przez gminę, a ich rozmieszczenie może zostać przekazane mieszkańcom. Zaznaczył, że lokalizacje nie stanowią informacji poufnej.

W dalszej części posiedzenia przedstawiono propozycję kontynuowania współpracy z firmą „Wtórpol” Sp. z o.o. na czas określony, w ramach okresu próbnego.

Przewodniczący posiedzenia - Pan Arkadiusz Dyas poddał pod głosowanie taką propozycję

uprawnionych do głosowania - 12 radnych

„za” głosowało - 12 radnych

„przeciw” głosowało - 0 radnych

„wstrzymało się” od głosu - 0 radnych

Przedstawiciel Firmy „Wtórpol” Sp. z o.o. podziękował za możliwość przedstawienia stanowiska i poinformował, że nie ma dodatkowych uwag.

Przewodniczący podziękował przedstawicielowi firmy za udział w posiedzeniu i przedstawienie informacji.

Wobec braku dalszych pytań **Przewodniczący posiedzenia - Pan Arkadiusz Dyas** zamknął omawiany punkt porządku obrad.

PKT 4 PORZĄDKU POSIEDZENIA

Opiniowanie projektów uchwał

Projekt uchwały w sprawie przyjęcia "Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy typu II dla mieszkańców Gminy Toszek na lata 2027-2028" (druk nr 254/2026)

Przewodniczący posiedzenia - Pan Arkadiusz Dyas oddał głos **Starszej Inspektor - Pani Sandrze Drewniok**, która omówiła projekt uchwały w sprawie przyjęcia "Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy typu II dla mieszkańców Gminy Toszek na lata 2027-2028". Wyjaśniła, że jego opracowanie wynika m.in. z potrzeb mieszkańców wskazanych w przeprowadzonej ankiecie, w której 58% respondentów opowiedziało się za większym zaangażowaniem samorządu w kwestie związane z cukrzycą, nadwagą, otyłością i insulinoopornością. Poinformowała, że program będzie obejmował działania edukacyjne skierowane do wszystkich mieszkańców, dotyczące m.in. zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej i kontroli masy ciała, a także część diagnostyczną skierowaną do osób powyżej 45. roku życia oraz młodszych osób z czynnikami ryzyka.

Przewidziano m.in. badania poziomu glukozy oraz działania wspierające zmianę stylu życia, w tym konsultacje dietetyczne i aktywność fizyczną. Wskazała, że projekt został opracowany zgodnie z rekomendacjami Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, a następnie zadeklarowała gotowość do udzielenia odpowiedzi na pytania.

Radna - Pani Gabriela Treter pozytywnie odniosła się do projektu programu, wskazując na rosnący problem cukrzycy, również wśród dzieci. Zapytała, czy w przyszłości możliwe będzie opracowanie programu dotyczącego profilaktyki nadciśnienia tętniczego.

Starszy Inspektor - Pani Sandra Drewniok wyjaśniła, że opracowanie programu polityki zdrowotnej wymaga jego zaopiniowania przez Agencję Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Wskazała, że najłatwiejszym sposobem wdrożenia programu jest oparcie go na istniejących rekomendacjach Agencji. Poinformowała, że w przypadku nadciśnienia będzie monitorowała pojawiające się rekomendacje i w razie możliwości zarekomenduje podjęcie odpowiednich działań.

Sekretarz Gminy - Pan Łukasz Oryszczak wskazał, że działania przewidziane w programie, dotyczące m.in. zmiany stylu życia, ograniczenia nadwagi i zwiększenia aktywności fizycznej, mogą jednocześnie przyczyniać się do poprawy stanu zdrowia w zakresie profilaktyki nadciśnienia.

Radna - Pani Gabriela Treter zapytała, gdzie program będzie realizowany.

Starszy Inspektor - Pani Sandra Drewniok wyjaśniła, że program będzie realizowany na terenie Gminy Toszek, natomiast podmiot medyczny odpowiedzialny za wykonywanie badań zostanie wyłoniony w drodze konkursu.

Radny - Pan Andrzej Wrazidło zapytał, czy program przewiduje wykorzystanie nowoczesnych systemów monitorowania poziomu glukozy, w szczególności sensorów umożliwiających ciągłą kontrolę poziomu cukru.

Starszy Inspektor - Pani Sandra Drewniok wyjaśniła, że program dotyczy profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy, a nie monitorowania osób już zdiagnozowanych, dlatego tego rodzaju rozwiązania nie zostały w nim uwzględnione. Wskazała, że zakres programu wynika z obowiązujących rekomendacji, które w przyszłości mogą ulec rozszerzeniu.

Przewodniczący posiedzenia - Pan Arkadiusz Dyas poddał pod głosowanie Projekt uchwały w sprawie przyjęcia "Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy typu II dla mieszkańców Gminy Toszek na lata 2027-2028" (druk nr 254/2026)

<i>uprawnionych do głosowania</i>	- 12 radnych
<i>„za” głosowało</i>	- 12 radnych
<i>„przeciw” głosowało</i>	- 0 radnych
<i>„wstrzymało się” od głosu</i>	- 0 radnych

Projekt uchwały w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Toszek (druk nr 255/2026)

Przewodniczący posiedzenia - Pan Arkadiusz Dyas oddał głos **Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek - Pani Ewie Wolnicy.**

Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek - Pani Ewa Wolnica poinformowała, że projekt uchwały wynika ze zmian w przepisach oświatowych, które zobowiązują jednostki samorządu terytorialnego do dostosowania obowiązujących regulacji do końca lutego 2027 roku. Wyjaśniła, że dotychczasowa uchwała łączyła regulamin oraz przepisy dotyczące kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli, które obecnie zostają uregulowane w odrębnych uchwałach.

Przedstawiony projekt określa kryteria przyznawania nagród Burmistrza oraz dyrektora placówki, a także wymagania, tryb składania wniosków i podmioty uprawnione do ich składania. Projekt został pozytywnie zaopiniowany w toku konsultacji z dyrektorami placówek oraz związkami zawodowymi, w tym przez Związek Nauczycielstwa Polskiego. Wskazała również, że oczekiwane jest uzyskanie pozytywnej opinii NSZZ „Solidarność”. Podkreśliła, że proponowane regulacje w zasadniczej części odpowiadają dotychczas obowiązującym przepisom.

Radny - Pan Krzysztof Grabelus zapytał o wysokość i sposób podziału puli nagród.

Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek - Pani Ewa Wolnica wyjaśniła, że nagrody są przyznawane przede wszystkim z okazji Dnia Edukacji Narodowej, a ich pula stanowi określony przepisami procent wynagrodzeń nauczycieli. Wskazała, że 30% środków przeznacza się na nagrody Burmistrza, a 70% pozostaje do dyspozycji poszczególnych jednostek oświatowych. W odrębnej uchwale określono wysokość nagrody Burmistrza od 3 500 zł do 5 000 zł oraz nagrody dyrektora od 500 zł do 2 500 zł.

Radni nie wniesli więcej zapytań.

Przewodniczący posiedzenia - Pan Arkadiusz Dyas poddał pod głosowanie projekt uchwały w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Toszek (druk nr 255/2026)

<i>uprawnionych do głosowania</i>	- 12 radnych
<i>„za” głosowało</i>	- 12 radnych
<i>„przeciw” głosowało</i>	- 0 radnych
<i>„wstrzymało się” od głosu</i>	- 0 radnych

Projekt uchwały w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość stawek dodatku za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, w tym za wychowawstwo oraz za warunki pracy i szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków, a także wysokość nagród ze specjalnego funduszu nagród dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Toszek (druk nr 256/2026);

Przewodniczący posiedzenia - Pan Arkadiusz Dyas poprosił **Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek - Panią Ewę Wolnicę** o zreferowanie kolejnego projektu uchwały w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość stawek dodatku za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, w tym za wychowawstwo oraz za warunki pracy i szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków, a także wysokość nagród ze specjalnego funduszu nagród

dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Toszek. Wyjaśniła ona, że projekt uchwały określa m.in. warunki przyznawania dodatku motywacyjnego, dodatków funkcyjnych oraz dodatków za pracę w trudnych i uciążliwych warunkach. Wskazała, że warunki uzyskania dodatku motywacyjnego zostały ujednolicone dla nauczycieli i dyrektorów, a jego wysokość może wynosić od 1% do 20% wynagrodzenia zasadniczego, zależnie od liczby spełnionych kryteriów. Podstawą odniesienia dla wynagrodzenia zasadniczego jest stawka nauczyciela mianowanego.

Poinformowała również o zwiększeniu dodatku za wychowawstwo z 300 zł do 400 zł w przypadku oddziałów liczących więcej niż 12 uczniów. Zmiana obejmie 51 oddziałów, natomiast w 14 oddziałach liczących do 12 uczniów dodatek pozostanie na poziomie 300 zł. Projekt przewiduje także zwiększenie dodatku za pracę w trudnych i uciążliwych warunkach do 7,8% oraz zmianę sposobu określania dodatków funkcyjnych dla dyrektorów - z kwotowego na procentowy.

Wskazała ponadto na zwiększenie o 5 punktów procentowych dodatku funkcyjnego dla dyrektorów szkół posiadających oddziały przedszkolne, a nieposiadających wicedyrektora.

Poinformowała, że projekt został uzgodniony ze związkami zawodowymi i po jego przyjęciu oraz pozytywnej opinii nadzoru prawnego Wojewody, ma obowiązywać od 1 stycznia 2027 roku.

Na pytanie **Radnego – Pana Andrzeja Wrazidło** dotyczące dodatku za wysługę lat wyjaśniła, że w tym zakresie nie przewidziano zmian i zastosowanie mają obowiązujące przepisy.

Radny – Pan Krzysztof Grabelus zapytał o rodzaje pracy w trudnych i uciążliwych warunkach.

Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek – Pani Ewa Wolnica wskazała, że są one określone w odrębnych przepisach i w gminnych placówkach dotyczą m.in. łączenia klas, zajęć wychowania fizycznego, nauczania dwujęzycznego oraz nauczania indywidualnego.

Z kolei na pytanie **Radnej – Pani Katarzyny Kulik** dotyczące podstawy naliczania dodatków ponownie wyjaśniła, że punktem odniesienia jest wynagrodzenie zasadnicze nauczyciela mianowanego, niezależnie od stopnia awansu zawodowego nauczyciela.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące wpływu zmian na budżet poinformowała, że ich łączny skutek finansowy nie powinien przekroczyć 120 tys. zł. Samo zwiększenie dodatku za wychowawstwo, wraz z pochodnymi, to około 90 tys. zł rocznie, natomiast zwiększenie dodatków dla dyrektorów około 20 tys. zł. Wskazała, że środki na pokrycie zwiększonych wydatków zostaną zabezpieczone poprzez optymalizację organizacji pomocy dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas poddał pod głosowanie projekt uchwały w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość stawek dodatku za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, w tym za wychowawstwo oraz za warunki pracy i szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków, a także wysokość nagród ze specjalnego funduszu nagród dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Toszek (druk nr 256/2026)

<i>uprawnionych do głosowania</i>	- 12 radnych
<i>„za” głosowało</i>	- 12 radnych
<i>„przeciw” głosowało</i>	- 0 radnych
<i>„wstrzymało się” od głosu</i>	- 0 radnych

Projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Toszek oraz określenia granic ich obwodów od dnia 1 września 2019 roku (druk nr 257/2026):

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas oddał głos **Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek – Pani Ewie Wolnicy**, która wyjaśniła, że projekt uchwały aktualizuje granice obwodów pięciu publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Toszek, określone w uchwale z 24 kwietnia 2019 roku. Zmiana wynika z powstania dwóch nowych ulic – Bajkowej i Szczęśliwej. Ul. Bajkowa zostaje włączona do obwodu Szkoły Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku, natomiast ul. Szczęśliwa do obwodu Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendlerowej w Toszku. Projekt wymaga pozytywnej opinii Śląskiego Kuratora Oświaty. Pani Dyrektor poinformowała, że opinia jest oczekiwana przed sesją, a sama zmiana nie powoduje modyfikacji istniejącej sieci szkół.

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas poddał pod głosowanie projekt uchwały w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Toszek oraz określenia granic ich obwodów od dnia 1 września 2019 roku (druk nr 257/2026)

<i>uprawnionych do głosowania</i>	- 12 radnych
<i>„za” głosowało</i>	- 12 radnych
<i>„przeciw” głosowało</i>	- 0 radnych
<i>„wstrzymało się” od głosu</i>	- 0 radnych

Projekt uchwały w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek (druk nr 258/2026)

oraz

Projekt uchwały w sprawie zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2026 (druk nr 259/2026)

Inspektor – Pani Justyna Romanowska poinformowała, że projekt WPF został dostosowany do zmian dokonanych w budżecie zarządzeniami Burmistrza oraz uchwałą. Do WPF wprowadzono zadanie „Ekopracownia pod chmurką w SP Kotulin – Zielony Zakątek”, realizowane w latach 2026–2027, na które Gmina otrzymała dofinansowanie. Zaktualizowano również zadanie „Przedszkole na start”, zwiększając środki własne o 4.480,00 zł na wykonanie placu zabaw.

W zakresie uchwały budżetowej wprowadzono m.in. dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym, przeznaczone na realizację programu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz dotację na realizację projektu „Ekopracownia pod chmurką w SP Kotulin – Zielony Zakątek”, z przeznaczeniem na zakup wiaty edukacyjnej i pomocy dydaktycznych. Wprowadzono również środki z dotacji Wojewody Śląskiego na realizację programu dofinansowania wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024–2027. Ponadto dokonano zmian zgodnie z wnioskami sołectw Płużniczka i Kotliszowice oraz zwiększono środki na zadanie „Rozbudowa budynku gospodarczego osiedla Oracze” w związku z wyższą wartością wynikającą z kosztorysu.

Radna – Pani Gabriela Treter zwróciła uwagę na różnicę w kwotach przeznaczonych na realizację projektu „Ekopracownia pod chmurką” w WPF i zmianach budżetowych.

Inspektor – Pani Justyna Romanowska przekazała, że na wszystkie pytania i wątpliwości odpowie **Skarbnik Gminy – Pani Danuta Lis** na Sesji Rady Miejskiej w Toszku.

Radna – Pani Gabriela Treter zapytała o koszt oraz zakres planowanej rozbudowy budynku gospodarczego na osiedlu Oracze.

Zastępca Burmistrza – Pan Piotr Kunce wyjaśnił, że inwestycja nie została jeszcze rozpoczęta i w pierwszym etapie obejmie powiększenie budynku o dodatkowe pomieszczenie, natomiast dalsze prace będą związane z jego wyposażeniem. Całkowity koszt inwestycji szacowany jest na ponad 200 tys. zł, przy czym część wyposażenia i prac ma zostać sfinansowana z budżetu osiedla.

Radna – Pani Gabriela Treter zapytała również o planowany termin remontu świetlicy sołeckiej w Paczynie.

Zastępca Burmistrza – Pan Piotr Kunce poinformował, że w ostatnim czasie wykonano prace związane z problemem zawilgocenia i zalewania piwnicy, natomiast pozostałe potrzeby remontowe będą analizowane w ramach prac nad budżetem na kolejny rok.

Radna – Pani Gabriela Treter zakwestionowała zakres wykonanych prac odwodnieniowych, wskazując na potrzebę wykonania trwałego drenażu budynku i zapowiedziała dalsze zgłaszanie potrzeb remontowych dotyczących świetlicy oraz Szkoły Podstawowej w Paczynie.

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas poddał pod głosowanie projekt uchwały w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Toszek (druk nr 258/2026)

uprawnionych do głosowania - 12 radnych

„za” głosowało - 12 radnych

„przeciw” głosowało - 0 radnych

„wstrzymało się” od głosu - 0 radnych

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas poddał pod głosowanie projekt uchwały w sprawie zmian w budżecie Gminy Toszek na rok 2026 (druk nr 259/2026)

<i>uprawnionych do głosowania</i>	- 12 radnych
<i>„za” głosowało</i>	- 12 radnych
<i>„przeciw” głosowało</i>	- 0 radnych
<i>„wstrzymało się” od głosu</i>	- 0 radnych

PKT 5 PORZĄDKU POSIEDZENIA

Sprawy bieżące, wolne wnioski, zapytania

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas oddał głos Radnym.

Radny – Pan Krzysztof Grabelus wyraził zastrzeżenia dotyczące braku szczegółowej informacji na temat zakresu wykonanych prac związanych z odwodnieniem świetlicy w Paczynie. Wskazał, że w przypadku prac wykonywanych na mieniu gminnym pracownicy powinni posiadać pełną wiedzę o ich zakresie i sposobie realizacji. Zwrócił uwagę na potrzebę właściwego nadzoru nad realizacją tego rodzaju zadań oraz unikania sytuacji, w których informacje dotyczące wykonanych prac są niepełne lub niespójne z dokumentacją.

Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej – Pani Ewa Kalus zwróciła się z prośbą o utwardzenie kostką brukową nawierzchni pod wiatą przystankową przy Szkole Podstawowej nr 1 w Toszku, gdzie w wyniku intensywnego użytkowania przez dzieci powstało zagłębienie powodujące gromadzenie się wody i powstawanie błota. Zapytała, czy zadanie może zostać zrealizowane jeszcze w bieżącym roku. Następnie zapytała o możliwość ustawienia tablicy informacyjnej przy parkingu miejskim, wskazując, że jest to parking niestrzeżony, co ułatwiłoby korzystającym z niego osobom uzyskanie informacji o zasadach jego użytkowania. Ponadto zapytała o planowany termin rozpoczęcia prac na skrzyżowaniu, na które mieszkańcy oczekują od ponad roku, oraz czy prace rozpoczną się od 1 października.

Radna – Pani Gabriela Treter zapytała o realizację dwóch zgłoszonych wcześniej wniosków: uzupełnienia brakującej szyby w wiacie przystankowej w Paczynie oraz wykonania wentylacji w budynku komunalnym. Wskazała, że zgodnie z otrzymaną odpowiedzią oba zadania miał wykonać PUK Sp. z o.o. w Toszku, jednak do chwili obecnej nie zostały zrealizowane. Zwróciła uwagę, że zbliżający się sezon grzewczy sprawia, iż wykonanie wentylacji powinno zostać przeprowadzone możliwie szybko.

Radny – Pan Wojciech Wyspiański zgłosił problem zagłębienia w chodniku przy ul. Gliwickiej w Toszku, naprzeciwko cukierni „Schmidt”, w którym po opadach deszczu gromadzi się woda, utrudniając przejście pieszym. Ponadto przypomniał sprawę przystanku przy ul. Wilkowickiej w Toszku oraz zwrócił się o organizację zapowiadanego wcześniej przez Burmistrza spotkania z mieszkańcami, dotyczącego zgłaszanych problemów.

Radny – Pan Ewald Laksa zwrócił się o realizację zapowiadanych zmian w oznakowaniu drogowym w Pisarzowicach, wskazując, że mieszkańcy ponownie zgłaszają problem. Poprosił również Sekretarza Gminy o wsparcie w sprawie dotyczącej działki w Ciochowicach, który była wcześniej związana z miastem Gliwice, licząc na możliwość wykorzystania jego wcześniejszych doświadczeń zawodowych w tym zakresie.

Sekretarz Gminy – Pan Łukasz Oryszczak odniósł się do kwestii współpracy z Miastem Gliwice, wskazując na możliwość podjęcia działań w sprawie zgłoszonej nieruchomości w Ciochowicach.

Radny – Pan Piotr Orlik zapytał, czy Urząd podjął działania w sprawie prowadzonych prac na terenie przy ul. Wilkowickiej 2 w Toszku, gdzie na istniejącym obiekcie garażowym powstają nowe konstrukcje. Wskazał, że charakter prowadzonych prac budzi zastrzeżenia mieszkańców i powoduje ich niepokój.

Radna – Pani Gabriela Treter przypomniała sprawę zdemontowanej tyrolki i zapytała, w jakie miejsce została przeniesiona, czy została już zamontowana oraz jakie były koszty jej demontażu i ponownego montażu. Zwróciła uwagę na potrzebę racjonalnego planowania tego rodzaju wydatków, szczególnie w związku z planowanym zagospodarowaniem dotychczasowego miejsca pod Skatepark.

Radna – Pani Katarzyna Kulik zapytała o realizację zgłoszonych podczas zebrania wiejskiego prac związanych z usunięciem krzewów wrastających w pas drogowy przy ul. Górnej w Pniowie. Zwróciła również uwagę na występowanie dużych ubytków w nawierzchni dróg, w szczególności w rejonie Ochotniczej Straży Pożarnej oraz przy ul. Młyńskiej, i zwróciła się o podjęcie działań w celu ich usunięcia.

Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dias przekazał zgłoszenia mieszkańców dotyczące odrostów drzew wychodzących na ul. Leśną w Paczynie oraz chorych jesionów w rejonie cmentarza. Zwrócił się o uwzględnienie tych kwestii w ramach prac pielęgnacyjnych oraz o przeprowadzenie wizji lokalnej w celu oceny stanu drzew.

Radna – Pani Gabriela Treter przypomniała o zgłaszanej potrzebie montażu lustra drogowego przy ul. Leśnej w Paczynie, wskazując na ograniczoną widoczność w rejonie zakrętu. Poinformowała, że wniosek został uznany za niezasadny.

Zastępca Burmistrza – Pan Piotr Kunce odniósł się do zgłoszonych spraw. Poinformował, że ze względu na napiętą sytuację budżetową realizacja utwardzenia nawierzchni pod wiatą przy Szkole Podstawowej nr 1 w Toszku oraz ustawienie tablicy informacyjnej przy parkingu będą podlegały analizie.

W sprawie inwestycji przy ul. Bocznej w Toszku poinformował, że trwają procedury formalne związane z realizacją zadania, a część prac została wyodrębniona do realizacji na podstawie zgłoszenia. Prace przy ul. Bocznej powinny rozpocząć się jeszcze we wrześniu, natomiast realizację skrzyżowania przewidziano na przełom października i listopada.

W odniesieniu do zgłoszeń **Radnej – Pani Gabrieli Treter** poinformował, że zlecono uzupełnienie szyby w wiacie przy DK94, natomiast wykonanie wentylacji w mieszkaniu w Paczynie zostało zakwalifikowane do realizacji w bieżącym roku.

Odnosząc się do kwestii tyrolki, **Zastępca Burmistrza – Pan Piotr Kunce** poinformował, że została ona przeniesiona na osiedle Morcinka w Toszku, a prace wykonał PUK Sp. z o.o. w Toszku nieodpłatnie, w ramach własnych możliwości. Wyjaśnił, że PUK wykonuje niektóre prace bezpłatnie, jeżeli nie wymagają one zakupu dodatkowych materiałów lub usług.

W dyskusji dotyczącej lokalizacji Skateparku **Burmistrz Toszka – Pan Grzegorz Kupczyk** wskazał, że miejsce jego realizacji zostało wybrane w ramach konsultacji z mieszkańcami, a przeniesienie tyrolki było konsekwencją wyboru tej lokalizacji.

Radny – Pan Andrzej Wrazidło podkreślił, że pytania **Radnej – Pani Gabrieli Treter** dotyczyły przede wszystkim kosztów przeniesienia urządzenia i racjonalnego planowania wydatków.

W sprawie zgłoszonego przez **Radnego – Pana Wojciecha Wyspiańskiego** zagłębienia w chodniku **Zastępca Burmistrza – Pan Piotr Kunce** zapowiedział sprawdzenie jego lokalizacji i ustalenie zarządcy terenu. W kwestii przystanku przy ul. Wilkowickiej w Toszku poinformował, że sprawa zostanie ponownie podjęta po powrocie pracownika odpowiedzialnego za jej prowadzenie.

Odnosząc się do oznakowania w Pisarzowicach, poinformował, że PUK Sp. z o.o. w Toszku przeprowadził wizję w terenie, jednak ze względu na uszkodzenie znaków konieczne jest oszacowanie kosztów ich naprawy i zlecenie prac. W przypadku zgłoszonych przez **Radnego – Pana Piotra Orlika (Orlik)** prac na terenie przy ul. Wilkowickiej 2 w Toszku zapowiedział weryfikację sprawy.

Poinformował również, że w związku z licznymi zgłoszeniami dotyczącymi przycinki zieleni przy drogach oraz sprawami poruszonymi podczas zebrania wiejskiego w Paczynie, zostaną podjęte dalsze działania.

Burmistrz Toszka – Pan Grzegorz Kupczyk zapowiedział organizację spotkania z mieszkańcami i Radnymi na Zamku w pierwszym lub drugim tygodniu października.

Radna – Pani Gabriela Treter zwróciła uwagę na większą liczbę pochylonych znaków drogowych oraz zaproponowała skierowanie do GDDKiA pisma w sprawie przycięcia drzew w pasie DK94, których korony wchodzą w pas drogi.

Na zakończenie **Zastępca Burmistrza – Pan Piotr Kunce** przedstawił informacje o organizowanym Jarmarku Nepomuceńskim i zaprosił na niego Radnych.

Radni wyczerpali temat dyskusji.

PKT 6 PORZĄDKU POSIEDZENIA

Zakończenie posiedzenia

Wobec wyczerpania tematów, które były przedmiotem posiedzenia **Przewodniczący posiedzenia – Pan Arkadiusz Dyas** podziękował wszystkim za uczestnictwo i zakończył posiedzenie o godz. 17²⁶.

Protokołowała

01.10.2026 r.

Inspektor Aleksandra Bełc-
Tomala

.....
/data sporządzenia protokołu i podpis/

Przewodniczący posiedzenia

Przewodniczący Komisji Budżetu, Rozwoju,
Rolnictwa i Ochrony Środowiska

20.10.2026 r.

Arkadiusz Dyas

.....
/data zatwierdzenia protokołu i podpis/

Załączniki:

1. Lista obecności Radnych.